

Riigikogu keskkonnakomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Meie 16.03.2021 nr 4/59

Täiendav arvamus jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu 190 SE kohta

Lugupeetud Yoko Alender!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit ning Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO) (edaspidi: Ettevõtjate esindusorganisatsioonid) pöörduvad taaskord Riigikogu keskkonnakomisjoni poole seoses jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõuga 190 SE (edaspidi: Eelnõu).

Oleme jätkuvalt vastu keskkonnakomisjonis arutlusel olevale ettepanekule, mille sisuks on kehtestada müügipakendile ringlussevõtu sihtarv. Lisaks oleme vastu Eelnõusse täiendavate punktide lisamisele, kui need muudatused ei ole otseselt seotud EL-i direktiivide ülevõtmisega ning neid ei ole erinevate osapooltega läbi arutatud ning nendega kaasnevad mõjud on hindamata. Järgnevalt selgitame lähemalt oma seisukohti.

1. Müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamine

- Müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamisel näeme ühe olulise kitsaskohana seda, et puudub võimalus kogutavast pakendijäätmete voost piisavalt täpselt eristada, millised pakendid on müügipakendid ja millised veo- ning rühmapakendid. Üks ja sama pakend võib eri müügikanalites toimida nii müügi-, veo- või rühmapakendina. Näiteks suhkrukott võib olla müügipakend, kui inimene ostab poest kotiga suhkrut. Samas võib suhkrukott olla ka rühmapakend, kui inimene või kauplus kaalub suhkrukotist väiksema koguse suhkrut ning pakendab selle väiksemasse müügipakendisse. Juhime tähelepanu sellele, et ka pakendijäätmete kogumisvahendi asukohta järgi ei ole võimalik müügipakendeid muudest pakendijäätmetest eristada. Näiteks satub müügipakendeid ettevõtete kogumisvahenditesse ning ka vastupidi ehk veo- ja rühmapakendeid satub elanike poolt kasutatavatesse kogumisvahenditesse.
- Kuna müügipakendeid on keeruline eristada muudest pakendijäätmetest, siis ei ole võimalik usaldusväärsetl kindlaks teha, kui suur osa müügipakenditest on võetud ringlusesse. Meile teadolevalt puudub täna igasugune müügipakendi ringlussevõtu mõõtmise meetodika. Lisaks on väga keeruline kontrollida, kas müügipakendi ringlussevõtu määr kajastab ka tegelikkuses müügipakendite

ringlussevõttu või on selle hulka arvestatud ka rühma- ja veopakendi ringlussevõtt. Kuna riik ei suuda juba täna tõhusalt mõõta ning kontrollida turule lastud pakendite kogust, siis ei pea me tõenäoliseks, et riik suudab tõhusalt teostada järelevalvet müügipakendi ringlussevõtu sihtarvu täitmise osas. Seetõttu võib muudatus veelgi suurendada ebaausat konkurentsi.

- Müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamine suurendab põhjendamatult pakendiettevtõtjate kulusid. Kulude kasv on tingitud sellest, et segunenud, määrduunud ja arvukatest eri materjalidest koosneva müügipakendi ringlussevõtt on üldreeglina märgatavalt kallim kui veo- või rühmapakendi ringlussevõtt. Pakendi ja pakendijäätmete direktiivi kohaselt on oluline, et pakendiettevtõtjad täidaksid pakendijäätmete ringlussevõtu sihtarvud. Samas ei kirjuta direktiiv ette, kas sihtarvud tuleb täita veo-, rühma- või müügipakendi arvelt. Direktiiv jätab selles osas pakendiettevtõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele (TKO) valikuvabaduse, ning sama põhimõtet peaks järgima ka Eesti riik.
- Olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvu saavutamiseks on ka muid lahendusi kui müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamine. Meile jääb ebaselgeks, miks on paljude erinevate võimalike lahenduste hulgast eelistatum just müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamine. Ettevõtjate esindusorganisatsioonid ei ole näinud ühtegi uuringut ega analüüsi, mis kinnitab, et just see lahendus oleks kõige parem ja tõhusam olmejäätmete ringlussevõtu eesmärgi täitmise viis. Pakendijäätmete ringlussevõtu EL sihtmäärade tase aga on Eestis täidetud ja ka ületatud.
- ELi direktiivid, sh jäätmete raamdirektiivi ja pakendi ja pakendijäätmete direktiivi muudatused ei kohusta liikmesriike kehtestama müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu. Kõik taaskasutuse ja ringlussevõtu sihtarvud on ELi õiguses kehtestatud kogu turule lastud pakendi (nii müügi-, veo- kui rühmapakendi) summaarsetest kogustest lähtudes. Eesti ei peaks kehtestama direktiivist rangemaid pakendijäätmete ringlussevõtu sihtarve. Meile teadaolevalt ei ole ka teistes liikmesriikides kehtestatud müügipakendile eraldi ringlussevõtu sihtarvu.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Kuna müügipakendile ringlussevõtu sihtarvu kehtestamise kohustus ei tulene ELi direktiividest ning Eestil puudub võimekus teostada kontrolli selle nõude täitmise üle, siis teeme ettepanku jätta müügipakendi ringlussevõtu sihtarvu ettepanek Eelnõusse lisamata.

2. Pakendijäätmete tekkekohal kogumine

Viimastel nädalatel on mitmed jäätmevaldkonna osapooled teinud meedia kaudu ettepaneku muuta seadust selliselt, et edaspidi tuleb pakendijäätmeid ära vedada iga kodumajapidamise juurest (pakendijäätmete tekkekohal kogumine). Ettevõtjate esindusorganisatsioonide hinnangul on see üks võimalikest lahendusvariantidest, kuid oleme vastu selle ettepaneku lisamisele Eelnõusse.

- Tegemist on väga olulise ja põhimõttelise muudatusega pakendijäätmete käitlemise süsteemis. Seetõttu peame ülioluliseks, et muudatusettepanekuga

kaasneb põhjalik mõjude analüüs, kus on hinnatud muudatuse mõju jäätmevaldajatele ehk inimestele, taaskasutusorganisatsioonidele, pakendiettevõtjatele, kohalikele omavalitsustele, riigile ja keskkonnale. Lisaks tuleb analüüsida ka alternatiivsete lahenduste mõju, et oleks võimalik teha kaalutletud otsus, milline erinevatest lahendustest on kõige parem probleemi leevendamiseks. Meile teadaolevat ei ole laiapõhjalist mõjuhinnangut pakendijäätmete kogumise osas tehtud, kuigi oleme varasemalt korduvalt rõhutanud Keskkonnaministeeriumile sellise analüüsi tegemise vajalikkust.

- ELi direktiivid, sh jäätmete raamdirektiivi ja pakendi ja pakendijäätmete direktiivi muudatused ei kohusta liikmesriike rakendama pakendijäätmete tekkekohal kogumist. Jäätmete raamdirektiiv sätestab, et tootjad või TKO-d peavad piirkonnas, kus nad tegutsevad, tagama vajalikud jäätmekogumissüsteemid, jättes kogumisviisi valiku tootjate ja nende nimel tegutsevate TKO-de otsustada.
- Oleme seisukohal, et pakendijäätmete kogumist kodumajapidamiste juures on otstarbekas rakendada juhul, kui see on tehniliselt, majanduslikult ja keskkonnahoidlikult õigustatud. Pakendijäätmete kogumise viisi peab jätkuvalt saama valida taaskasutusorganisatsioon, lähtudes piirkonna asustustihedusest, elanike sortimiskäitumisest, jäätmete sortimise ja töötamise võimalustest ning kokkuleppes KOV-iga.
- Lisaks juhime tähelepanu sellele, et pakendijäätmete tekkekohal kogumine kodumajapidamistest ei suurenda nende ringlussevõttu, kuni meil puuduvad jäätmematerjalide sortimise- ja ümbertöötamise tehased. Üksikute manuaalsete sortimisliinide võimekus on hetkel vajalikust mahust väga kaugel.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonide ettepanek:

Palume keskkonnakomisjonil menetluses olevasse Eelnõusse mitte lisada direktiivide ülevõtmisega mitteseotud ettepanekuid, sh pakendijäätmete tekkekohal kogumise ettepanekut. Leiame, et enne mõjuanalüüside valmimist tuleb jätkata tänase lahendusega, kus taaskasutusorganisatsioonidel on võimalus pakkuda vabatahtlikult pakendijäätmete tekkekohal kogumist ning igal majapidamisel on õigus otsustada, kas ta liitub teenusega või mitte. Pakendijäätmete paremaks kokku kogumiseks tuleb aga tagada, et taaskasutusorganisatsioonid täidavad pakendiseadusest tulenevat nõuet ning paigaldavad avalikku ruumi seadusega nõutud arvu pakendijäätmete kogumiskohtasid.

Kokkuvõtteks mööname, et jäätme valdkond vajab muudatusi. Omalt poolt näeme jäätme valdkonnas probleemide lahendustena näiteks biolagunevate jäätmete kohustuslikku liigiti kogumist, pakendite ökodisaini edendamist, inimeste teadlikkuse suurendamist ja järelevalve tõhustamist. Samas tuleb õigusaktidega seotud muudatused sisse viia uue eraldi eelnõuga, mille puhul on järgitud kõiki seaduseelnõu väljatöötamise põhimõtteid, sh huvigruppide kaasamist ja mõjude hindamist. Oleme valmis selles protsessis osalema.

Ettevõtjate esindusorganisatsioonid paluvad keskkonnakomisjonilt veebikohtumist jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise seaduse eelnõu 190 SE teemal. Soovime saada ülevaadet Eelnõu hetkeseisust ning selgitada veelkord oma ettepanekuid, sh miks oleme vastu müügipakendi ringlussevõtu sihtarvu kehtestamisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Pöördumisega on liitunud:

Eesti Kaupmeeste Liit

Eesti Keemiatööstuse Liit

Eesti Toiduainetööstuse Liit

Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO)

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070